
RUDENS
AIDAI

Adomo Jakšto

RUDENS AIDAI

EILĖS

ANTRAS
PATAISYTAS IR PADIDINTAS
LEIDIMAS.

KAUNAS, „ŠVIESOS“ SPAUSTUVĖ, D. VILNIAUS G-VĖ № 34.

SKAITYTOJUI ŽODIS.

Išejusį 1911 metais „Rudens aidų“ pirmąjį leidimą publika yra gan palankiai priėmus ir greit išpirkus.

Leisdamas nun to pat rinkinio šį antrąjį leidimą, kitaip suskirsčiau eiles ir nemaž naujų pridėjau.

Bus man labai malonu, jei manieji „Rudens aidai“ šioje naujoje išvaizdoje ras ne vienoj sieloj atatinkamą atbalsį.

7. IV. 20.

AUTORIUS.

RUDENS AIDAI

Paskutinis Lapas.

Ruduo artistas be širdies
Išmargino girias.
Jo spalvos nuodų bei mirties
Ir puošia mirčiai jas.

Kur rausvu nutepė dažu,
Ar tėškė geltonai, —
Vos spėjai tart: O, kaip gražu!
Ir nieko nebmatai.

Tik likęs lapas ant šakos,
Lyg be matušės vaik's,
Tau apie saulę pasakos
Raudodamas: „Lik sveik's"!

„Likk sveik's ir pilnas buk vilties,
„Gadynių laukk brangių!
„Nevisa nuveikta mirties, —
„Va želmenįs rugių..!

„Te šaltis pyškina tvoras
„Visomis jiegomis. —

„Jie šiltą patalą sau ras
„Po sniego duknomis.

„Ir pasilsėję lig įgrįs,
„Iš miego vėl atbus;
„Ir iš po duknų greit išlįs,
„Įgys naujus rubus.

„Ir dangun varpomis žiurės,
„Giedra ar apsiniauk',
„Ir tyliai ginčysis, šlamės:
„Aš augsiu! Tu neaugk!..

Iš Vl. Solovjovo.

I.

TRAUKINYJE IŠRYTO.

Oras ir langelis sunkiai atkovotas...
Beržas geltonuojąs tarp pušų tamsiųjų,
O už jų — dangužio mėlynuojąs plotas
Ir lovelės minkštos želmenų jaunųjų.

Negyvais perkunais trenkdams bėga, skrieja
Sunkiai atsidusdams garvežys įkyrus.
O gamta mums sielon tyliai meilę lieja
Nejudrioj šviesoje, tartumei apmirus...

Tam nesutarimui ar nebus jau galo,
Ar gal yr, kas turi jį nuveikt galybę?
Ir suseis išvieno meilėj idėalo:
Judinys negyvas — nejudi gyvybė.

II.

Jeigu geidimai tušti, be siekimų,
Jei apžadai — tik svajonė liuosa, —
Kam gi bevargt šioj tamsoj paklydimų,
Kam begyvent, jei numirus tiesa?!.

Siekiams tuštiems ar-gi reik amžinybės,
Žodžiams vylingiems ar reikia-gi jos?!
Augti kas verta, gyven' be bailybės,
Nėra augštesnės jiegos apkaltos...

Jaučiant, jog dvasioj jiega yr augštoji,
Kam beilgėties vaikystės sapnų?!.
Gyvyba — kryžius ir tiesa gyvoji —
Spindi bemirtė iš puzdrų - grabų...

KELIONE

Įžanga sumanytojon poemon.

Kelionė — darbas paprastas,
Kelionė — vargas didelis,
Kelionė — tikras reikalas,
Kelionė — ponų pramoga,
Kas apibrėš tave?..
Visiems tu neva žinoma,
Kasdien žmonių mėginama,
Visaip tečiau suprantama,
Nes ir veiki visaip.
Seniems, mat, kaulus sutrenki,
Jaunimui sielą džiugini,
Poėtams šyšą įkvėpi
Ir dainą gamini.
Šiems rodai puikų reginį,
Tuos mokai dailės, pramones,
Tiems vėl, išmaudžius juroje,
Sveikatą grąžini.
Ei, kas čia tavo pasekmes
Mažas, didžias, nepaprastas,
Kurių yr tikros begalės,
Trumpon dainon sudės?!
Čia reiktu kalnų popierio
Ir pilno šulnio rašalo
Ir tikro dainiaus talento,
O kur tu rasi jį!!
Galop ir nėra reikalo,
Nes gal ir be eiliavimo
Net vaikas išparodyti
Svarbumą tavo didelį
Visiems, kas proto tur.

Visur juk vietą pirmąją —
Poėzijoj, gyvenime —
Nuo pat senobės gludumo,
Lyg karalienė, užimi
Ir viešpatauji tu!
Homeras Odysėjoje,
Virgilijus Eneïdoj,
Ir Dante tau „Komėdijoj"
Dainų vainiką sumezgė,
Kurs amžiais nenuvys!
Ir mus' Baron's jaunystėje,
Betrinksinčioj kibitkoje
Petrapilin keliaudamas
Graudingose dainelėse
Aprašė ką? Tave!

* * *

Tat buki gi pagarbinta,
Ir man, senam svajotojui,
Ant lyros leisk paskambinti
Sudėtą dainą naująją,
Ją pavedu aš tau!
Nes tu esi man symbolis
Pasaulio ir gyvenimo,
Visų tautų istorijos
Ir jų civilizacijos, —
Tu apimi viską!
Tik neužgriebi vidurio
Visų gamtos judėjimų,
Visų kelionių siekinio,
Visokios laimės jieškinio,
Visų daiktų pradžios!
Neapimi tik Viešpaties
Arčiausio visuresančio,
Kurs vienas nejudėdamas
Pasaulį visą judina
Jam taręs: Buk! Keliauk!..

* * *

Ir štai nuo žodžio Amžino,
Kurio galybę tveriančią
Ir pradmę neišreiškiamą
Tik Dievas teuprant, —
Pasaulis šitas regimas
Iš nebuvimo išvestas,
Ilgon kelionėn prirengtas,
Ranka pastumtas dieviška,
Lyg vaikiščio ripka, —
Su greita neapsakoma
Vis skrieja, lekia, traukiasi
Tolyn, tolyn nuo chaoso
Senobinės tamsos.
Jis bėga žaibu, skubinas,
Neklysta begalinėje,
Nuo kelio syki užbrėžto
Nei kiek neatsitraukdamas,
Nei dešnėn nei kairėn.

* *
*

Tiesaus, mat, kelio esama,
Abišaliai apšviestojo,
Lyg lampomis spalvotomis,
Žvaigždynų žiburiais.
Štai va po dešnei Grįžratis
Čia beria šviesą didelę,
Lyg naktį rumas poniškas,
Per pokilį bežėrintis
Visais savo langais;
Ten vėl po kairei mirgsinčią
Lyg iš langelio kaimiško,
Matai malonią žibseną, —
Tai lietuvių pažįstami
Sėtynas, Šienpjoviai.
O ten toliau abipusiai,
Kur paukščių kelias traukiasi
Į tolį vien težinomą
Sparnuočiams ir astronomams,

Tartum iluminacijai,
Šimtų šimtais pridegdinta
Žvaigždelių-degalų...

* * *

Ei, vieškely stebėtinas,
Nereikalaująs taisymo,
Sakyk, koks tave matinink's
Per erdvių erdves nutiesė,
Tau plotį, ilgį nusprendė
Nežemišku mastu?!
—Ogi Dangaus Inžinierius,
Kurs skriestuvu nematomu
Nuo amžių planą brėždamas
Jame puikiausiai išvedė
Visiems daiktams kelius.
Viskas tatai pasaulyje
Kitais keliais nevaikščioja,
Vis savo kelio laikosi
Ir juo keliauja vis.
Keliauja saulė žibanti,
Keliauja mėnuo šviesdamas,
Keliauja žvaigždės mirgančios,
Keliauja žemė sukdamos
Aplink save ratu.
Keliauja paukščiai rudenį,
Ir juodos audros vasarą
Ir narios žuvis juroje
Ir upėje vanduo.
O kiek visokių atomų,
Žmogaus akia nematomų,
Nemirštančių, nenykstančių
Visuose sutvėrimuose
Vis nuolat virpa, smelkiasi,
Mainydami vietas.
Tai blizga laumės juostoje,
Tai sužaliuoja rutoje,
Tai rausta vaiko skruostuose,

Tai gul su kunu žemėje,
Kol vėl šaknelės augalo
Iš ten jų neiščiulps...

* *
*

Ei, šen, jųs matematikai
Ir fizikai ir chemikai
Ir dainiai ir jųs muzikai,—
Visus gamtos judėjimus
Bandykit suskaityt!
Mėginkite išpasakot,
Kur vėjas varo debesį,
Kur skrend balsai lakštingalės,
Kur kelias dumos mergisčių,
Kur pievų kvapas ein?
Negalit! Na, suprantama!
Permenkos jusų pajiegos,
Persiauras mokslas žemiškas,
Kad viską matematiškai
Galėtumėt išreikšt!
Tik viens Dangaus Mechanikas
Tur formulą visuotiną,
Kurioj pilniausiai apimta
Visų daiktų keliai:
Ar bus tai saulės orbita,
Ar krustelėjim's atomo,
Ar žvirblio spurptelėjimas,
Ar šuvio trajektorija,
Ar net minties darbavimos,
Ar net jausmų banga.
Viskas tenai yr tobulai
Vienybėn absoliutinėn
Augščiausiu protu sumegzta
Ir joje sykiu matoma,
Kas buvo, yr, ar bus,
Mat, lyg kinematografo
Juostelėj begalinėje,
Ten viskas puikiai atmušta,

Ne tik spalva, judėjimas,
Bet ir minties energija
Ir net širdies ugnis.

* * *

Ei, ten ir mano randasi
Kelionė per gyvenimą,
Su jo augštais svajojimais
Ir niekniekiais prozaiškais
Nutraukta, lyg fotografo,
Tikriausiai, be klaidos:
Kas kuomet buvo atjausta,
Ar žodžiais draugui ištarta,
Ar plieno plunksnos brukštelta,
Viskas, tarytum, klišėje,
Kaip gyva iliustracija,
Ten amžiais pasiliks...
Į tą tai talpų albumą
Savos gyvatos puslapin
Aš bent akia fantazijos
Norėčiau pažiurėt...

* * *

Deja, daugumas išgalių,
Dėl tolio neįžiurima.
Matau tiktai pusėtinai,
Kiek tos kelionės atlikta,
Kaip toli toli nueita,
Jau nebmatyt pradžios!
Keliauta, mat, be pertrukio
Greičiau už greitą traukinį,
Jokioj stotyj nestabtelta...
Kas čia? Vaikystė? Pralėkta!
Kas čia? Jaunystė? Prašvilpta!
Vis skubinta ir skubinta
Tolyn, tolyn, tolyn!

* * *

Ei, gerbiamas konduktoriau, —
Gana kelionės bildėsio,
Mane jau ima nuovargis
Ir miego labai norisi,—
Sakyk, ar greitai busime
Stotyje pastaroj?!.
Lyg sniegas žil's konduktorius
Skubiai prošalį bėgdamas
Man teikės ruščiai burbtelėt:
—„Užsigeista, mat, ko!
Kai reiks, aš pats pažadinsiu
Be jokio sveiko prašymo
Pranešdams: Privažiavome.
Jau Tėvas laukia. Lipk!

* * *

—Ei, pikto senio esama!
Lai jį parauna giltinė!
Nenor sakyt — tenekalba,
Apseisim ir be jo...
Taip man bemurmant, juokdamos
Stai mano tarpan įlėkė
Jaunutės dvynės seserįs,
Nuo seno man pažįstamos—
Poėzija, Fantazija,
Taip jas vadin visi.
Paskui jas tyliai atsekė
Ir vietą rimtai užėmė
Globėjas jų vienatinis
Manasis didis prietelis,
Jo malonybė Prot's.

* * *

Nabagas ėmė skųstiesi:
„Ištvirko mano mergiščios,
Nepildo, ką aš nutariu,
Vis elgiasi savotiškai
Kas kaip katrai patink.

Tai šokinėja vaikiškai,
Tai dingsta kaž-kur girioje,
Tai braido basos pievoje,
Tai pilekalny kapstosi,
Vėlai namon parein.
Tai vėl im' rubais puoštiesi
Sulig madų naujausiųjų
Ir švaistos pasiputusios,
Į žmogų nebepanašios
Ir kalba kažinkaip.
Pažiuri—akiai netiki,
Klausai—leipt ausįs pradeda,
Na, ir eini lauk spjaudydams:
Žinokitės sau! Tfu!

* * *

Sesutės tai išgirdusios
Tuoj ėmė gardžiai juoktiesi:
—„O kam Globėjas kišasi
Nesyk visai be reikalo
Į musų dalykus?!
Jis nor, kad mes prozaiškai,
Kaip senos kokios vokietės,
Sau blauzdines benerdamos,
Rimtai, ramiai šnekėtumėms
Ir darbą sistematiškai
Varytumėm, kaip jis.
Mes dirbti taip nepratome.
Mums trošku but nelaisvėje:
Skrajot—tai musų gaivalas,
Keliaut—tai musų reikalas,
Dažnai tatai ištrukstame
Iš po Globėjo priežiuros,—
Tebaras sau paskui.
Štai ir dabar pargrįžtame
Ilgai ilgai keliavusios
Po Tamstos mielą Lietuvą;
Ją visą mes aplakstėme

Skersai ir išilgai...
Ei, ką ten mes regėjome,
Kokių išgirdom nuomonių,
Kokių užėjom santikių,
Kad, tikrą tiesą sakome,
Net štai patsai stebėjosi
Jo Malonybė Prot's.
Ei, verta tai papasakot...
Sveikam tai juk žinotina!
Pons Protas tam nepriešinsis.
Tat, jei tik Tamstai geistina,
Kreipk ausį ir klausyk...

* *
*

Nuo šito sesių čiulbėsio,
Nuo jų jaunystės, gracijos,
Nuo mielo kvapo atnešto
Puikiuose jų parėduose
Greit dingo mano nuovargis,
Lyg vasaros naktis.
Į jų tat akis mėlynas,
Lyg žvaigždes, skaisčiai žėrinčias,
Pažvelgęs tariau melsdamas:
„Meilutės, ačiu jums:
Man jusų žinios—dovana,
Man jusų žodžiai—muzika,
Sakykit gi, ką matėte,
Kokiuos regėjot stebalus?
Klausau abiem ausim"...

PASAULIS IR DIEVAS.

I.

Ar pasaulis yra begalinis
Ir jo kunai nesuskaitomi?
Ne, bet jie ribas jo nuolat plečia
Vis tolyn erdvėn nubėgdami.

Mat žvaigždelės—judrios motinėlės
Skrieja, gimdo naujas planetas;
Skaičius jų didžiulis vakarykštis
Jau šiandien pašokęs bus ne tas...

II.

Ar pasaulis yra pats geriausis,
Kad ir mirksta nekaltų kraujuos?
Ne, bet jo gerumas gali augti,
Jei tik Dievui visas pasiduos.

Kovos, mušiai—tai žmonių beširdžių,
O ne Dievo valios padarai...
Meilės, meilės ir daugiau teisybės,
O dings žemėj tarp tautų karai...

III.

Ar pasaulis regimas yr Dievas?
Ne, bet jo kiekvieną atomą
Dievas mato, valdo ir palaiko
Galybe sava nematoma.

Jo mintis pasauly nuolat veikia,
Spiečia, jungia priešingas jiegas;

Dievu niekad jis negali tapti,
Bet jis gali but sudievintas.

IV.

Ar gal žmogus Dievą pamatyti
Šiam pasauly kuno akimi?
Ne, bet pigu dvasioj jausti Dievas
Ir gamtoj išvysti mintimi.

Nes gamta—marga didžiulė skraistė,
Kuri dengia Jį nuo mus' akių...
Lieti žemę, žolę, medį, gyvį,—
Klaupkis Dievas yr anapus jų.

14. V. 19

MANO DRAUGAS.

(Iš seno rankraščio).

Aš tau pareikšiu, brolau, kaip man pažint Jis teko:
Daug apie Jį girdėjęs, aš Juo nesidomėjau,
Man teikė dovanų kasdien—aš Jam nei ačiu,
Jis troško but man draugas—aš Jin šaltai žiurėjau.

Buvau aš be tėvynės, didžiam varge, pavojuj,
Jis davė man pastogę, vaišino ir pats slaugė,
Ir, ėmęs ginklą rankon, nuo priešų net apgynė.
Bet aš už tai Jam nėsu taręs nei: ačiu, drauge!
Su ašara akyse, Jis pats galop atėjo:
„Eikš pas mane ir buki“ ! meiliai prikalbinėjo...

* * *

Aš tau pareikšiu, brolau, ką Jis man nun tebdaro:
Jis visa, ko man reikia, patenkina pilniausiai,
Jis duoda man daugiau, neg aš prašyt įstengčiau,
Jis visada pramato, ko truksta man daugiausiai.

Jis ragina, kad Jo aš daugiau, daugiau prašyčiau,
Neprimena Jis niekad mano nedėkingumo;
Nežiuri Jis senųjų didžių manų kvailyščių,
Nes Jis yra Šaltinis malonės ir dosnumo.

* * *

Aš tau, brolau, pareikšiu, ką apie Jį manau aš.
Jis yr be galo geras, galingas Jis be galo;
Jo meilėj tiek karštumo, kiek ir griežtos teisybės;
Ką prižada, išpildo; Jame nėr jokio melo.

Jis mano meilę brangin', lyg kokią šventenybę,
Ir gali man teisingai Jis apie tai priminti.
Aš Jojo skolininkas esu visad pilniausis,
Bet Jis save man liepia savu draugu vadinti.

9. VI. 20.

SAULE.

Saulė — vergė, taip seniau mokyta,—
Ji kasdiena aplink žemę sukas,
Ji jai šviesti, šildyt teka rytą,
Bet prieš žemę ji — tiktai nykštukas.

Saulė — poni, kam girdėt nėr tekę,—
Žemė, Vėnuo [1])—tai jos palydovi,
Mus' planetos vien ratuoja, lekia,
Ji, kaip milžins vidury jų stovi.

Saulė močia, daug išminčių šaukia,—
Iš jos įsčios vaisingos ugninės
Planetėlės - dukros yr išplaukę,
Močia ji ir žemės, mus' gimtinės.

* * *

Kuogi man esi, saulyt maloni,
Kol mirtis akių da man negesia?
Tu ne vergė, močia ir ne poni,—
Tu tik miela, nors toloka sesė!

Tu ir aš iš to pat Tėvo gymę,
Jo šviesos ant musų spind' vainikai,
Jo savy įspaustą turim žymę,
Jo abu mes esam darbininkai.

Tu ir aš abu ne sau gyvuojam,
Aplink bendrą mudu centrą skriejam,
Mes ne savo ugnimi žeruojam,
Mes ne sau aplinkui šviesą liejam.

22. VI. 19.

[1]) *Venus*, *Venera*, liet. bus *Vénuo*, *Véners*, kaip *sesuo*, *seserš*.

GYVENIMO KALNAS.

Lipu, žengiu kasdien į kalną statų
Tolyn, augštyn vis tuo pačiu keliu;
Linksmybės maž, daugiau vargų verpetų,
Našta sunkyn vis eina met's nuo metų,
Bet grįžt atgal, nei stabtelt nebgaliu.

Seniai — anksti kelionę tą pradėjau,
Minkštam lopšyj dar supamas mamos;
Su dideliu vargu per grįčią ėjau,
Ertumo jos apimti negalėjau.
Kaip kad dabar neapimu gamtos.

Ramiu rytu—iš kambario išbliškęs,
Sprukau laukan—prie pievų kvepiančių...
Kiek čia žiedų! Kaip gražios peteliškės...
Tolyn, augštyn nuo grįčios, nuo saviškės—
Ten atkalnėn—prie girių niuksančių!.

Ir drąsiai viens tarp medžių skindams kelią,
Aš tankumoj vidudienyj radaus.
Iš dešinės man skamb' giesmė paukštelio,
Iš kairės kauk' žvėriai, gyvatės gelia..
Aš vis einu, kovoju, nebaidaus...

Jau po pietų, saulutė žemėn slenka,
Giria retyn, kas kart daugiau šviesos...
Va ir aikštė. Spekų dar man užtenka
Lipu augštyn. Minu žolelę menką.
Kas čia? Ogi viršunė blizg' dausos'...

Da žingsnis viens—ir aš ant pat augštybės:
Dievuliau miel's, kas do per reginiai!..
O, kaip toli pasaulio šio gražybės!..
O čia?! Sniegai, ledai, jokios gyvybės...
Dvasia, dangun į Saulę kilk šauniai...

ZMONIJOS IDEALAS

Žmonių, tautų viena mintis—
Pasiekti idealas.
Deja, jį dengia paslaptis:
Kame tiesa? kur melas?

Painus šis klausimas. Seniai
Jį žmonija begvildo:
Kas čia? Išminčių mokiniai
Riksmu ausis pripildo:

—„Ei šen, dešnėn, pas mus, pas mus,
„Visi, kas mylit labą!
„Marint mes mokysim jausmus,
„Dėl gyvenos už grabo...

—„Ne, ne! Ne ten, kairyn, kairyn!
„Kas turit sveiką protą!
„Mes mokslą stumsime pirmyn,
Liuosybės atkovotą...

Tarp tų riksmų dvasia žmogaus,
Svyruoja lyg klapatė;
Čia mato—angelą dangaus,
Ten kekšę besarmatę.

Kur eit? Kur žengt? Katrų klausyt?
Ką rinkties į vadovą:
Ar dešiniuosius imt tąsyt?
Ar skelbt kairiesiems kovą?

Ir šiaip ir taip bandyta veikt,
Keliu visokiu eita;
Norėta rojų įsisteigt,
Numesti velnio saitą.

Bet vaidila tai pergabus,
Jo stigos taip įvairios...
Tai daugin' dešinėj' grabus,
Tai met' bombas iš kairės...

Kas jį nuveiks? Tiktai tiesa,
Augščiausia, pilniausioji,
Tiktai dorybė, tik šviesa,
Tik meilė švenčiausioji.

Tad išsiaiškins paslaptis,
Dings ilgaamžis melas;
Pilnai įvyks tautų viltis,
Žmonijos idealas...

SAPNAS.

(Fantazija)

Žiuriu dangun... Žvaigždelių milionai
Mane vilioja, lyg merginų akįs,
Šviesoj jų mirga spalvų įvairųs tonai,
Jos Dievui žiba, lyg altorių žvakės.

Mintim pasiekiu, akimis matau jas,
Ak, kad ir kunu tektu ten nuskristi...
Čia užmigau... Ir, va, stebuklas naujas:
Skaistusis Angel's duota man išvysti.

Jis tarė: Žmogau, tai nėra svajonės
Tie tavo sieloj laikomi troškimai;
Nėr kunas molis, kaip tai mano žmonės,
Tai spindulių šviesos susisukimai.

Stebies? Tai imink, jei tai suprasti nori,
Sesutės šilko siulų kamuolėlį:
Rasi jį turint spalvą, kietį, svorį,
Kaip molio gniužą arba juros smėlį.

Bet išvyniok jį visą ir ką gausi?
Gi giją ilgą ilgą ir plonytę.
Dings joj sunkumas, ji bus kuošvelniausi,
Ji ir akims sunku bus užmatyti.

Ir tavo kunas lengva išvynioti,
Šviesos paversti spindulėliu vienu,
Tuomet tau žaibu pigu bus skrajoti,
Pasiekti žvaigždės, saulė ar tai mėnuo.

Tai taręs pirštais man akis patrynė
Ir pajutau, va, aš besivyniojąs,

Virstąs į giją skaisčią elektrinę,
Ir po pasaulį spinduliu skrajojąs..

Taip buvo lengva, taip ramu ir miela
Man greitumu šviesos virpėt ir lėkti,
Nespaudė niekas mano laisvą sielą,
Nes spindulėlį kas gi gal prislėgti?..

Tatai lekiu pro Marsą, pro Neptuną,
Noriu pasiekti Šienpjovius, Sėtyną,
Tik pabugau, kad vėl mane į kuną
Susivyniot nėra kas pamokina.

Čia nubudau aš lyg angies įgiltas,
Sapnu keistu nustebintas begalo...
Šviesa, dangaus kunų esi tu tiltas
Tu viena kelias ir į idealą.

6. IV. ,19

—0—

IŠ VL. SOLOVJOVO

Viena, viena baltajai žemei žiba
Žvaigždė dausos'.
Ir gundo žengt į tolimąją ribą,
Pakilt prie jos.

Kam to? Viską Dievas aky suburė,
Kas yr, ar bus;
Čia ir slapta visos gyvybės jurė,
Čia ir dangus.

Ir žvilgsnis tas taip artimas, malonus,
Žiurėk į jį!
Tu pats tapsi pasaulio šio valdonas
Jo atspindy.

31. VII. 20.

TVANAS.

Tai ne bangos jurių užia, kriokia,
Tai ne umas vėsulų dukimas,
Tai didžiausis viešo ir visokio
Šiam pasaulyj pikto antpludimas.

Žiba miestuos lampos elektrinės,
Bet žmonių širdyj šviesybė dingus:
Pripenėtos nuodais tamsios minios
Niekin' Dievą ir kelius teisingus.

Veltui graudžią pranašas ved' raudą,
Minios klyksmai jo nustelbia žodį;
Duonos, aukso ji temato naudą,
Dvasios peno ji ješkot negodi.

IŠ VL. SOLOVJOVO.

Taip graudžiai iš vakarų
Vėjas mums niuniuoja;
Verkia dangus ir giria,
Pušįs jos siubuoja.

Tai iš mirusių šalies
Brangios vėlės šaukia.
Girdžia virpanti širdis,
Ašaros tik plaukia.

Vėjas putęs liovėsi,
Dangus palinksmėjo;
Bet iš mirusių šalies
Širdis neparėjo.

30. VII. 20.

NEPRIETELIS.

Jis tamsybėj amžinoj gyvena,
Jis negali veikti prie šviesos,
Jis nemėgsta kito dvasios peno,
Kaip tik melą po kauke tiesos,

Meilės priešas—myl' vien pyktį juodą,
Tvarką bando chaosu pakeist;
Labo diegui augt ramiai neduoda,
Stengias širdį genijaus sužeist...

Griaut, ardyt, naikint viską papratęs,
Jis nekenčia tverinčios minties;
Nuolat rodo geluonį gyvatės
Ir ant Dievo płusta Išminties.

Jis galingas tuose, kur jį seka,
Bet silpnutis tarp šviesos sunų;
Melas, kerštas lydi jojo šneką
Ir šmeižimai teisių amžinų...

Jis gamtoje nuo pat sutvėrimo
Stengės Dievo mintį iškraipyt;
Jis ir dorą žmonijos veikimą
Geidž' suvėlint arba sustabdyt...

Niekad jis neilsta ir nemiega,
Dirb', kad žmonės virstų gyvuliais;
Šaukia: „meskit šventą meilės jiegą,
„Epikuro bukit meitėliais...

„Kaino sunųs, nuodykit Sokratą,
„Kad gyventi butu jums ramiau;
„Kam čia Kristus—turite Maratą...
„Liekit brolių kraujo vis daugiau...

Tokią nuolat visur skelbia bylą,
Savęsp traukia klausančių pulkus;

Prieš jį mokslas puikus greit nutįla,
O bemoksliai ein' jam į vergus.

Pažadėjęs jiems liuosybių kruvą,
Deda pančius ant laisvos minties;
Skelbia, žada ko nebus, nei buvo,
Vieton laimės veda prie mirties.

Teisin' piktą kuno pageidimą,
Skaisčią dvasią lenkia prie purvų;
Mokslo, dailės augštą įkvėpimą
Raun' ir vėja iš jaunų galvų...

Pergalėtas sykį nebevieną
Grįžt' išnaujo su įnirtimu...
Kovą vest' su jo turiu kasdieną
Žodžiu, darbu, pasišventimu.

Ir aš silpnas seniai bučiau žuvęs,
Bet Galingo gałbėjo ranka:
Kolei stoviu už Jo uždengtuvės,—
Mano priešo pajiega menka...

Pasauliui.

Šermeninis maršas.

Dies irae, dies illa
Solvet saeclum in favilla,
Teste David cum Sibylla.

Pastarą kartą leidžias jau saulė,
Žvaigždės nešviečia, dreb' akmenai;
Artinas tavo galas, pasauly,
Jo tu nelauki ir nežinai.

Chaoso juodo skaistus suneli,
Amžiais viliojai minių akis;
Gimęs tamsybėj, klydai iš kelio,
N'ėjai, kur švietė Dievo mintis.

Prieš ją tu kėlei, žlibas nabage,
Spėkų gamtinių tamsias bangas;
Su Ją į kovą stodamas smagią
Rodei vien savo jiegas menkas.

Kreipei sau duotą laisvę piktybėn,
Amžiną dėsnį stumei šalin;
Save pamilęs Dievo vienybėn
Grįžt nenorėjai, grimzdai mirtin,

Verge bevali pikto valdonų,
Tu labą, grožį, tiesą gesei;
Užuot teisybės, pasakų-monų
Niekšų sofistų nuolat klausei.

Bet Dievo žodžio sėkla nenyko,
Dygo tamsybėj labo diegai;

Juos sunaikinti tau nepavyko,
Tramdymo darbas sekės blogai...

Augo, žmonija brendo ir švietės,
Protu pažino vertę tiesos;
Tavy gi senas chaosas spietės--
„Manymo laisvo“, „meilės liuosos“.

Chaose augo tavo aklybė;
Tildė, slopino balsą maldų,
Bet pagaliau štai Dievo teisybė
Atskleidė knygą tavo klaidų.

Dirstelk—va žengia amžių teisėjas,
Griausmu jau skamba jo ištarmė:
„Gan bebuvau aš tavo Globėjas,
„Šiandien belieka tau vien bausmė!..

„Kristų nužudęs, ugdei Neronus,
„Žemę nekaltą mirkei kraujuos',
„Niekinai meilę, platinai monus,
„Spyrei žmoniją snaust vystykluos'.

„Kuno geidimų klausęs begalo,
„Šventą dorybę mynei purvan;
„Nuodėmę vertęs į idealą,
„Pragaro juodo skriejai urvan.

„Pusgalvių minią garbinai, kėlei,
„Pranašams Dievo čiaupdei burnas;
„Kainai ir Judos ir „plėšikėliai“
„Bandė gamint tau „laisvės dienas“...

„Melo purvynėj vien pasinėręs,
„Šaudyt įšmokęs net vaikelius,—
„Baigkis, kaip uodas kraujo prigėręs,
„Sprogk-gi kaip bomba į luitelius!...

„Ei, šen, ugnie tu, krisk kuokarščiausia,
„Pikto visokio pleškink diegus!
„Štai valia mano visuaugščiausia:
„Bus nauja žemė, naujas dangus!

3—IX—07.

GYVENIMO BANGOSE

ŠALTINIS.[1])

Ei, toli plačiosios Sacharos smiltyne,
Kur kepinus saulė net žiemą neliauja,
Kur gimdančio mirtį Samumo tėvynė,
Kur kupranugaris tik viens tekeliauja.

Tenai iš po žemės, lyg laisvės pasilgęs,
Prasimušė gyvas vanduo apatinis
Ir lekiančią smiltį aplinkui suvilgęs,
Čiurenti pradėjo šaltinis.

* * *

Vėjelis rytys tai nujautęs pakilo,
Šluotas siubuonėlių žolelių užgavo
Ir sėklų daugumą iš pakraščio Nilo
Pagavęs Sacharon tiesiog nušvilpavo.

Belėkdamas bėrė sėklas tas ir kėlė;
Joms galas ten buvo smiltyj paskutinis,
Tik kelios laimingai išdygo, sužėlė,
Nes jas atgaivino šaltinis...

* * *

Taip rados aplinkui šaltinį žolelės,
Jos augo, lapojo, tartum susitarę;

---

[1]) Šios eilės buvo skiriamos 1-am Seiniškio „Šaltinio" n-riui.

Ilgainiui ir palmės išdygo net kelios
Ir ten greit oazė puiki pasidarė.

Keleivis ištroškęs su gyvuliu savo
Išvydęs tai bėgo, lyg rojų pažinęs,
Ir vandenį semdams su džiaugsmu ragavo
Ir šaukė: o Dieve! šaltinis!

* * *

Ir grįžęs laimingai namon į Kaîrą
Vien gyrė oazę Sacharoje žalią
Ir, kur tik sutiko vaikiną ar vyrą,
Visiems į ją rodė arčiausiąjį kelią.

Jis sakė: vanduo ten tur rojaus skanumą,
Tai vaistas esąs nuo ligų prigimtinis...
O kur gi nebuta ligonių daugumo...—
Visiems tat parupo šaltinis...

* * *

Ir ėmė lankyti oazę ligoti:
Tas vandeniu vilgo akis ir, va, mato,
Ten kitas vėl plaun' neišgydomą votį,
Ir kaip bematai, tuoj įgauna sveikatą.

O ten vėl treti su skausmu viduriuose,
Kurs juos, lyg koks budelis, yr prikankinęs,
Vandens gurkšneliu nuo ligos tapo liuosi,
Ir juos mat išgydė šaltinis...

* * *

Ir musų krašte nemažiau yr ligonių
Aklų ir raupotų ir proto nesveiko;
Jų galvos užgautos mikrobų-svajonių,
Jie net patį marą per ligą nelaiko.

Ei, daug čia reik vaistų ir didžio plovimo,
Nes jų sugedimas tikrai begalinis...
Na, broliai, išreikškim bent karštą troškimą:
Tegu juos išgydo „Šaltinis"...

NAKTIES RAMUMAS.

(Iš lenkiško)

Jau maldą vakarinę
Praskambino varpai,
Namoliai į nakvynę
Pargrįžta gyvuliai.

Nebečiulba paukšteliai,
Užming' miškai, laukeliai
Ir neša laimę mums
Nakties ramum's.

* * *

Dangus net akį veria,
Žvaigždelių mirg' šimtai,
Mėnulis šviesą beria
Ir plaukia sau rimtai.

Ir gamtą žavi, migdo,
Ir tylą šventą vykdo
Ir nešą laimę mums,
Nakties ramum's.

BUS AUDRA.

Karštis kepin', nėr mažiausio vėjo...
Žolės džiusta, žemė sukietėjo...
Vai drėgnumo.. šaukia ji kasdieną,
Lygiai kraujo trokštanti hyjiena...

Vakar buvo debesys gelsvutis
Umai kilęs, tik labai mažutis;
Pažaibavo biskį ir pagriaudė...
Žemę kulkomis ledų apšaudė...

Ir nuslinko vėl į rytų šalį...
Taip toliau gamta gyvuot nebgali.
Šaukia: Dieve, rasą duok gausingą,
Ar bent audrą siųski perkuningą..

Ei, gamtuže, tau pranešt aš noriu—
Naujo amžio turiu kalendorių,
Jis man rodo, debesį raudoną
Grait aptrauksiant visą rytų šoną.

Nuolat dangus bus žaibų ugnyje,
Trenks perkunai ir naikins žmoniją...
Bet po audrai—vėl įvyks ramybė,
Rasis saulė ir nauja gyvybė...

TRAUKINYJE.

Lekia, užia traukinys,
Tra ta ta dundėdams;
Aš jame lyg kalinys
Sėdžiu sau žiurėdams.

Nuolat mainos rėginiai:
Čia sodžius, čia dvaras...
Bet nežinom kaliniai,
Kas toli ten daros...

Va bažnyčia ant kalvos,
Baltas sienų rubas...
Bet įspėk, kas viduj jos:
Šermenis ar šliubas?..

LAIMĖ.

Žeri laimė, lyg saulutė,
Mirga spinduliais...
Senas, jaunas bėga žiuri,
Kur ji nusileis...

„Ji netoli, ji už girios,
„Ji pilyje toj!..
„Ne, ji ten už jurių marių
„Žemėj svetimoj!..

Taip tai žmonės šaukia, baras
Vargo prispausti,—
Bėga, jieško, kur ta laimė,
Lyg dangus skaisti.

Ein skersai per žalią girią,
Eina išilgai;
Buriais skub' į puikią pilį...
Laimės nėr,—vargai!..

Plaukia, irias laivan sėdę
Per plačias jures,—
Ale ir Amerikoje
Laimės neatras.

Nes ta žemiškoji laimė,
Lyg dangus meili.
Draug su saule teka, kilsta,
Toli leidžias ji.

KO MUMS REIKIA?

Mums reikia darbuoties, krutėt,
Pirmyn eit tvėrimo takais,
Tėvynę močiutę mylėt,
Tarnaut jai, gyvuoti, kentėt,
Jos buti tikriausiais vaikais!..

Mums reikia veikėjų rimtų,
Vedėjų lietuvių tautos
Šeimynon Europos tautų
Vardan idealų augštų —
Liuosybės, teisybės šventos.

Mums reikia galiunų minties,
Težvelgia dvasia ateitin, —
Ar dangiškos pilni ugnies,
Te grožiu mums akį nušvies,
Ją dailės nuvedę sritin.

Mums reikia jaunimo smagaus,
Lyg ąžuolui lapų naujų, —
Bernaičių vainiko brangaus,
Merginų — žiedelių dangaus —
Ir meilės, vienybės tarp jų...

Mums reikia, oi reikia labai
Ir Dievo palaimos šventos;
Be jos žun gražiausi darbai,
Su ja — net supuvę grabai
Gamina gyvybę tautos.

IŠ MUŽIKO DAINŲ.

(Janko Kupalos).

Duonos nėr', nėra skatiko,
Dirbt dvaran kulniuok,
Laimė dingo, vargas liko—
Še tau ir gyvuok!...

Žiema. Šaltis.. Į miestelį
Malkas traukk, važiuok,
O čia bliaun' vaikai sušalę —
Še tau ir gyvuok!..

Dingo snieg's nuo šilto vėjo,
Oras – tik kvėpuok,
Bet čia pašaras išėjo —
Še tau ir gyvuok!

Štai gegužis, kaimas kruta —
Ark, sėk, prakaituok;
O pietų -- krimsk sausą plutą—
Še tau ir gyvuok!

Va ruduo — nurimtum biskį,
Bet mokesčius duok,
O čia kudikiai apdriskę, —
Še tau ir gyvuok!

Ir laimingas buk, brolyčiai,
Melskis, ne burniuok,
Šaltis. badas, vargas gryčioj —
Še tau ir gyvuok!

Dirbai, triusei dieną, naktį,
Niekinams dejuok,
Taręs tiesą, gauni plakti,
Še tau ir gyvuok!

Žiba, tvyska rumai dvaro,
Girdis: gerk, dainuok!...
O mane iš gryčios varo —
Še tau ir gyvuok!

MEILĖS ŽIEDELIAI

IŠ BOURDILLON'O.

Naktis žib' tukstančiais akių,
Dienelė vieną tur;
Bet saulės nėr', ir va gamtoj
Viena tamsa visur...

Prot's žiba tukstančiais akių,
O meilė vieną tur;
Bet meilės nėr', gyvybė gęst'
Ir nuobodu visur.

JIEGA IR MEILĖ.

Tarė senas Archimedas:
Duokit atramai man punktą,
Aš pajudinsiu pats vienas
Žemę su dangum sujungtą...

Tarė šventas Asyžietis:
Duokit meilės man lašytį,
Aš žmoniją atgaivinsiu,
Versiu net žvėrius klausyti...

Gaila tik, kad Archimedo
Punktas yr srity svajonės;
Nėr ir meilės, — nestebuklas,
Kad skersnagiais virsta žmonės...

NAUJI METAI.

Tai ne paukštis atplasnoja,
Ne mašinos sukas ratai, —
Tai ateina, atduloja
Vyt senųjų Nauji Metai.

Nesuprasi ką jie lemia,
Neįspėsi, ką jie žada:
Ar kraujuosna murdys žemę,
Ar žmones gramzdins į badą.

Tu lietuvi, katalike,
Nesibailink laiko monų,
Te jis raukia savo plikę,
Neskaityki jo valdonu.

Dievas vienas visa valdo,
Rankoj' Jo laikų verpetai;
Jam tu siųski karštą maldą,
Tai ir bus geri šie metai...

PAVASARIUI.

Piktos žiemos artodyjau,
Pavasari, skubėk!
Ant lauko užpustyto jau
Darbuotiesi pradėk!

Ledų tiltus sutrupinki,
Sniegų krušas nuvyk!
Rubus žalius parupinki
Miškam visiem susyk!...

Upes srauniai įbėgdinki,
Duok balsą vieversiams,
Garnius, geges parlėkdinki,
Liepk lyti debesiams!..

Ir brolių vargšų šildyki
Sustingusias širdis,
Vaitojimus nutildyki —
Tešviečia jiems viltis!..

Tark: baigias karaliavimas
Jau raganos - žiemos,
Ateina viešpatavimas
Sviesos ir šilumos.

Ir tų jiegų stiprėjimos
Jau nieks nesustabdys —
Nei ledo subraškėjimas,
Nei pučiantis šiaurys...

Todėl, brolučiai, seserįs,
Ir jųs, vaikai basi,
Pasveikinkim pavasarį,
Visi, visi, visi!

IŠ A. N. MAIKOVO.

Pievos mirga nuo gėlelių,
Danguje šviesa banguoja,
Vieversių šimtai žydriose
Dausose bečiruliuoja.

Tik vidudienio šviesoje
Giesmininkų nematyti...
Taip ir jaunos viltįs širdį
Džiugin', ved' į laimės sritį.

Iš kur tie balsai jų plaukia
Nežinau ašai teisingai,
Bet klausydams jų į dangų
Aš žvelgiu visad džiaugsmingai.

PASTARASIS ATSISVEIKINIMAS.

(Iš vokiško).

Vakaruose žer' ugnim' auksinis
Spindulėlis saulės paskutinis.
Lyg močiutė, ji dar akį meta
Prieš nugrimsiant į jurų verpetą.

Stov' Rytuose tylus debesėlis,
Saulė jaučia, ko nor mažulėlis:
Ji bučiuoj' jį siųsdama auksinį
Spindulėlį savo paskutinį.

22. VI. 20.

DIEVUJE.

(Iš vokiško).

Aš einu nušvitęs ir nustebęs,
Pieva blizga deimantais rasos;
Man pasaulis kiekviena žolelė,
Paslaptis — kiekvienas žiedas jos.

Virpin' širdį karštas maldingumas.
Gimsta sieloj šventas ilgesys;
Net menkiausiam' žemės tvarinyje
Jieško Dievo ji — bene išvys?...

18. XII. 19.

DVI OPERI.

Gegužiniai dumojimai

I.

Į operą naujausiąją
Skubėjau kuogreičiau.
Scena puiki, dailiausioja,
Tokios dar nemačiau.

Už vieną dekoraciją
Mokėta trįs šimtai...
Visa „aristokracija“
Susėjo kaip retai...

Visur šviesa spanginanti
Elektros žiburių.
Cit! Muzika svaiginanti
Artistų skamb' garsių!...

Tai smuikas liejas, čirpina,
Tai bugnas dund' sausai,
Tai vamzdžiai širdį virpina...
Žmogus klausai, klausai...

Nuo „bravų“ salės poniškos
Dreb' sienos ir langai;
Nėra šnekos kitoniškos:
„Jie gied' kaip angelai“!...

O autoriui tos operos
Kiek pagarbos balsų!...
Man neužtektu popieros
Surašymui visų!...

II.

—„Tegu tą miesto bildėsį!
„Į kaimą su vaikais“!...

Gegužio saulėj šildėsi
Upeliai su laukais...

Aplink už mylių dvejeto
Puikiausi reginiai:
Ten kaimų matai keletą,
Ten ganos gyvuliai...

Šimtai žiedų pievelėje,
Va girios pakraštys...
Kiek paukščių toj girelėje,
Tik Dievas suskaitys!...

Kiekvienas ideališkai
Išmokyt's ir gabus;
Kapelijoj karališkoj
Artistų tiek nebus!..

„Bravų", „bisų" nelaukdami
Jie drožia nuo penktos,
Visų ausis patraukdami
Prie operos gamtos!

Jiems pritar' avįs bliaudamos
Ir piemenų balsai,
Ir pats perkunas griaudamas...
Žmogus klausai, klausai!...

* * *

Už tokią dekoraciją,
Už muzikos balsus,—
Kur Autoriui ovacija?
Kur „bravo" Jam garsus?!..

EX QUO OMNIA...

(Vasariniai dumojimai).

Šilimos, šviesos, gyvybės
Yr nematomas šaltinis;
Jo platumo ir gilybės
Joks išminčius nėr pažinęs.

Jame saulė šviesą gauna,
Dangus savo mėlynumą,
Miškas lapų rubą jauną,
Dirvos varpų ir našumo.

Iš jo gyvių pasipylę
Nesuskaitomos daugybės.
Iš jo dainių giesmės kilę
Ir filosofų gudrybės...

Brolau, meskim mokslo knygą,
Eiva lauko pažiurėti!...
Ten šaltinis gal bus pigu
Stebuklingas mums atspėti.

Va mus sveikin' pievos žalios,
Lauko varpos mums linguoja,—
Išreiškėjos slaptos valios
Jos šlamėdamos dainuoja:

„Ei, sustokit, mieli broliai,
„Te jus' akis prisižiuri
„Draugėms-varpoms, sesei-žolei
„Ir suskaito jųjų burį!

„Jos lyg deimantais kas rytą
„Pasipuošia rasa smulkia...
„Kaip gi dailiai parėdyta
„Dangaus grožiu žemės dulkė!

IS VL. SOLOVJOVO.

I.

Drauge miel's, ar nematai tu,
Jog vis', ką mus', akįs mato,
Yr' vien atspindys, šešėliai
Nuo nematomybės rato...

Drauge miel's, ar negirdi, jog
Trukšmas žemės nuodėmingos
Yr' vien atbalsis iškrypęs
Viršharmonijos slaptingos...

Drauge miel's, ar nejauti tu,
Jog viena tėr brangenybė,
Ką širdis apreiškia širdžiai
Per tylėjimo ramybę.

II.

Tenai, kur jievos spiečias meiliai
Ir upeliukas tyliai ried',
Dauboj dainelę savo dailiai
Lakštutė pastaroji gied'.

Kas tai? Ar džiaugsmo atbudimas
Ar amžinas „sudiev“ viltims?..
O ten toli girdėt bėgimas
Ir ilgo traukinio užim's.

Ir vėl tylu. Nakties ramybė
Apsiaučia lygiai iš dangaus —
Ir meilės žemiškos pilnybę
Ir tuščią trankymos žmogaus.

III.

Drauge miel's, aš netikiu pilniausiai
Nei žodeliams, nei akims tavoms
Ir nei sau, tiktai tikiu tvirčiausiai
Ten danguj žvaigždelėms žerinčioms.

Jos nuo paukščių kelio augštumoje
Siunčia sielon svajones tikras,
Ir daigin' beribės tyrumoje
Man gėles, kurių čia nieks neras.

Ir tarp tų gėlelių, amžinybėj,
Lyg sidabro aplieta šviesa,
Kaip graži tu—ir dangaus šviesybėj,
Lygiai meilė, skaisti ir liuosa...

MANO DRAUGEI.

Miela drauge, skaisti nors slaptinga,
Viena tu gaivini ir paguodi;
Be Tavęs mano siela varginga
Giliu miegu beminčiu užminga...
Ir sapnuojas sapnai jai vien juodi...

Miela drauge, nors visada tyli,
Moki protui daugiau pasakyti,
Neg išminčiai tarp knygų pražilę,
Neg jaunieji kits kitą pamilę,
Neg kalbėtojai garsųs, mokyti...

Miela drauge, nors rodais bejausmė,
Širdį meilės ugnim Tu sušildai;
Verti niekint apjakėlių drausmę,
Kantriai kęst neteisingąją bausmę,
Ir tart: Dievo valia tesipildai!...

Miela drauge, Tu vis mane lydi,
Rodais man įvairiausioj šviesoje:
Lauke, pievoj kvepi Tu ir žydi,
Skambi girioj, kur paukščiai pragydę
Dievo garbę išreiškia dainoje...

Miela drauge, kaip graudu be galo,
Kad nieks Tavo nemato šešėlio,
Kad nejieško tiesos idealo,
Kad visam, kas yr šventa, atšalo,
Paragavę... meilaus ramumėlio...

LIETUVIUI.

(Kun. J. T.)

Ne tau ramumas, garbė, didybė,
Augštos valdžios malonė,
Tau lemta kelias į nemirybę
Per vargą ir karionę

Atrandi vietą, darbą pamyli,
Broliams stengies tarnauti.
Suniurno priešas—tu nepatyli,
Ir lauk turi keliauti...

Ką gi? Dar žingsnį daryk be baimės,
Mus' dėsnis—nestovėti.
Bevesdams tautą pirmyn prie laimės
Turi visad kentėti.

Erškėčiai, kryžius—tai tau vainikas
Kol kaujies nepargriuvęs,
Atleisk gi priešams — kaip katalikas,
Kovoki kaip lietuvis.

MYLĖK.

Darbuokis, triusk, gyvai sukrusk,
Spėkų nesigailėk!
O da, brolau, daugiau, labiau
Jausk ir mylėk!

Ką tau kas skirs—ar peiks, ar girs,
Tu nieko nežiurėk!
Į žmones eik, jiems laimę teikk,
Jausk ir mylėk!...

KALĖDOS.

Ei Kalėdos, miela šventė,
Broliai vargšai, jums ji švęsti!
Ilgą laiką prisikentę,
Šiandien džiaugsmą galit rasti.

Ant užkloto dailiai stalo
Šventą duoną vakar laužę,
Jėzum džiaugkitės begalo,
Jei tik sąžinė negraužia,

Nežiurėkit, kad sudžiuvęs
Kunas jus', lyg kučių šienas,
Katalikas ir lietuvis
Turi tvirtas but kaip plienas.

Nes tik dorą, nes tik tiesą
Pamylėję gal iškilti,
Ir išvysti mokslo šviesą,
Ir atrasti laimės viltį.

NAUJŲ METŲ DIENAI

(Iš vokiško)

Kaip diegas iš grudo nežinomu budu,
Tu angelu žemėn tyliai ateini;
Aušros spinduliuose teki tu slaptinga...
Ei, buk mums laiminga, rami ir vaisinga,
    Šveñta ir kilni.

Jame tu pradėta, kurs saules išmėto
Ir liepia riedėt joms tvarkoj danguje...;
Ei, Tėve, mokyk mus, tedingsta jau melas,
Tavy—idealas, pradžia mus' ir galas,
    Viskas Tavyje.

21. XII. 19.

AŠAROS JUOKUOSE.

NEKALTIEMS.

Girdim — minios klykia šaukia:
„Mirštam bado prispausti!...
—Na, atsakom susiraukę, —
Kuo-gi mes tai čia kalti?!..

Regim—liejas žmonių kraujas,
Krinta broliai pašauti...
Reginys tai mums nenaujas, —
Bet ar mes tai čia kalti?!...

Žinom — virst' niekais jaunimas,
Mušas, pešasi girti...
Tiesa, blogas papratimas.
Bet ar mes tai čia kalti?!..

Gaila—daugis melui tiki
Apgavikų patraukti...
Vargšai, jie be Dievo likę...
Bet juk mes čia nekalti...

Lankom ponų puikų dvarą,
Esam meiliai priimti...

Bet kad ponai skriaudą daro...
Ar-gi mes tai čia kalti?!

Jaučiam, jog ne taip gyvenam,
Jog neveikiam, kaip šventi...
Kas daryti, mat, pasenom,—
Bet ne mes jau čia kalti...

Nėr tvarkos, nėra teisybės.
Priešai spaudžia prakeikti...
Eime mušti tuos bjaurybes,
Nes mes nieko nekalti!...

Eime buriu viską griauti,
Te ligybė žib' skaisti!...
Ant kitų skubėkim spjauti,
Nes mes vieni nekalti..

Kad pasauly pragar's daros,
Žmonės velnio apsėsti, --
Kaltas Dievas, kaltas caras,
Tik mes vieni nekalti...

Tegu mušas i krutinę
Kieno sąžinė bugšti...
Mes-gi šauksime į minią:
Štai mes vieni nekalti!...

LĖLĖ.

Mergytės monologas.

(Pagal L. Kondratavičių).

Lėlyt, gražiai elgkis, nekreipki galvos,
Akių nekilnoki, sėdėki ramiai,--
Klausyk, kas man teko išgirst nuo mamos,
Tai buvo labai neseniai,
Kalėdoms--girdi--man jupelę pasius,
Naujutę ir dailią šilkų kaspinais,
O tėtė nupirks bačiukus dar naujus
Ir draug eit bažnyčion man leis.
Ten, sako, vaikelis Jėzutis lopšyj,
Puikiai parėdytas altoriuj' gulės;
Aš, dailiai priklaupus, pasupsiu kiek jį,
Jis man greit užaugti padės.
Daug žvakių žibės ten--taip reik del maldos,
Žmonių įvairių bus bažnyčia pilna,
Ir lenkišką giesmę mergaitės giedos
Na, jau bus gražu, kad gana!
--Ką? Aš permaža?! tu, lėlyt taip manai?..
Na, to tu jau man čia nedrįski sakyt!
Galiu pasigirti, dar to nežinai,
Aš truputį moku skaityt...
Ar lenkiškai? klausi. Juokai tik vieni,
Nes kas gi lietuviškai skaito Kaune?!
Tik kaimo mužikai, fe, bjaurųs, seni,
O aš ne mužikė, ne, ne.
Tai niekis, kad tėtė lietuvis. Bet aš
Ir dėdę Žvirblinskį iš lenkų turiu.
Jis lenkišką man maldų knygą parneš,
Tokią, žinai, vardu gudriu...

Praskleidus auksuotus tos knygos lakštus,
Skaitysiu išlėto, lyg lenkė sena,
Litaniji dvi ir trumpus tris aktus,
Kurių mane mokė „pana."
Tik bėda, lelyt, kad suprast negaliu
Tų lenkiškų žodžių; jie sunkųs įspėt!
O kaip aš norėč' su Jėzum - vaikeliu
Lietuvių kalboj pašnekėt.
--Lietuviškai moka--sakai jis, lėlyt!
Jei taip, tai aš stačiai, be knygos tuojau
Jį saviškai imsiu maldauti, prašyt,
Mane tepamyli daugiau.
Teduoda sveikatos tėveliams geriems
Ir dėdei Žvirblinskiui ir tetai senai
Lietuviams ir lenkams be skirto visiems,
Ir mano katytei rainai.
Jei Jėzus išpildys šias mano maldas,
Tau tautišką rubą pasiusiu, lėlyt,
Ir mudvi lietuvių dainuosiv' dainas,
Kad net bus malonu klausyt.

KĄ MES MOKAM?

Ei kitatauti, eik šian paviešėki
Musų jaunoj Lietuvoj!
Žiu—mes didvyriai—visi didžiaspėkiai.
Ko mes nemokam į laisvę išlėkę
Šioje gadynėj naujoj!...

Mokam štai valgyt, kavos atsigerti,
Sotųs —gardžiai pamiegot;
„Laisvės“ žodelį be nuovokos berti,
Siaurą „pirmeivių“ kuopelę sutverti,
Ant „atgaleivių“ rugot.

Dirbę niekaip, gerai mokam plepėti,
Galim „Žinias“ paskaityt;
Jei „klerikalai“ im' veikti, krutėti,—
Sugebam straipsnį prieš juos paperėti,
Kolioties, pykti, grasyt!...

Dar ne be to—mokam ir padainuoti
„Himną“ ir tris daineles;
Eiles savasias klišas deklamuoti,
Augštint save, o kitus pravardžiuoti,
Kalbint dailes paneles...

—Klausi, ką dar mes suspėjom ismokti?!..
Na, argi to negana?
Pats gi matai—va net gavom sublogti:
Iki ketvirtai mat stengiamės šokti—
To mus išmokė „Daina“.

—Na, kitatauti, koks tu neprotingas,
    Kad tuoju mokslu juokies...
Šokis—tai menas giliai paslaptingas,
Apsuka galvą, bet kojoms naudingas,
    Jis lygiai saulė nakties...

Tegu kas nori su paikšais rugoja,
    Kad Lietuva dar akla...
Kas gi taip moka pašokt „klumpakoją“?
Pereik, nerasi Europoj visoje,
    Dreba net salės asla!...

Tat, miel's svety, mums garbės negailėki
    Savo šaly tolimoj!
Žiu—mes didvyriai—visi didžiaspėkiai,
Ko mes nemokam pasaulin išlėkę;
    Šioje gadynėj naujoj?!...

NAUJA RELIGIJA.

Šaukia žmonės dievobaimingi:
Idealų nėr mylėjimo,
Pasileido mus šviesuomenė,
Atsikračius nuo tikėjimo.

Ei, religijos dalykuose
Netaip lengvas nusikratymas:
Vieton Kristaus evangelijos
Stoja kuniškas Įstatymas.

Jį priėmęs žmogus sutveria
Sau religiją savotišką,
Pats tikru papa jos darosi,
Įkurėju „kulto protiško“.

Savo norą verčia dogmatu,
Sau vienam tik garbę duodamas,
Į šventuosius save iškelia,
Pats save kanonizuodamas.

Ir pastatęs savo Asmeniui
Į altorių sostą panašų,
Šaukia: Klaupkit! Esu dievu Aš
Ir drauge patsai jo pranašu.

Ei, aukas, kas gyvas, neškite
Ir smilkylų negailėkitės;
Metę Kristų, Dvasią šventąją,
Mano „dvasios“ vien turėkitės!

Ką sakau Aš—peikt nedrįskite,
Viską imkite be kritikos,
Užtat rojų žadu žemišką,
Vaisių „progreso“ politikos...

Šaukia žmonės dievobaimingi
Idealų nėr mylėjimo...
Kogi reikia—mus, šviesuomenė
Turi naująjį tikėjimą...

„DIPLOMATAS.“

Tai vyrutis pilnas takto,
Šis pasaulyj nepražus...
Moka niekinti mažus,
Prieš didžiunus lenkia kaktą;
Ir į jų įeidams rumą,
Kad nepliaukštelt kokio „nieko“,
Jis už durų—del švelnumo—
Saldžiakalbis ir lipšnus,—
Netik lazdą, kalošus,
Bet ir nuomones palieka...

VARNA.

Žiema. Ant beržo baltai apšarmojusio
 Nutnpė varna sena.
Kraipo ji galvą ir susidumojusi
 Kvarksi sau vargšė viena.

Kvar-kvar! Man liudna. Kaimynai arčiausieji—
 Kregždė, gegutė, garnys,
Sniego pabugę, į kraštą toliausiįjį
 Išlėkė sau visi trįs.

Kaž-kur dabar ilgakojis braidydamas
 Gaudo varliukštes jaunas;
Kreždė, gegutė vabzdžius bevaikydamos
 Kaž-kam begieda dainas.

Jiems ne galvoje šis kraštas nuvargintas,
 Sniegu apkloti laukai.
Rupi jiems pievos žiedais vien išmargintos,
 Vasaros meilųs rytai.

Na, tu esybę man rask nedėkingąją, .
 Kaip tie poetai žmonių!...
Kregždei ir garniui ir gegei vylingajai
 Jie nesigaili eilių.

Aš tik viena štai sparnuotųjų minioje
 Neapdainuota likau!
Kvar-kvar! Matyti poetų krutinėje
 Šyšo nebėra daugiau.

Jie nesuprant, jog manyje nabagėje
    Plaka taipogi širdis,
Jog toj juodgalvėje, juodauodegėje
    Meilės gal buti už tris...

Kvar-kvar! Matyt, mano baigias gyvenimas,
    Bet taip toliau nebebus!
Rasis poezijos naujas numanymas,
    Augštas, gilesnis, svarbus...

Dainiai supras, jog aš varna badaujanti
    Žiemą dienas ir naktis—
Himno vertesnė už garnį keliaujantį
    Į svetimasis šalis!...

PITAGORO TEOREMA.

(Iš A. v. Chamisso)

Tiesa pastovi lieka amžinai,
Jei tik pasaulis yr supratęs ją;
Kas Pitagoro teoremoje
Yr buvę tikra, tiesa ir nunai.

Iš dėkingumo Pitagoras tuoj,
Kad jam šią tiesą atskleidė dievai,
Papjovęs šimtą jaučių, maldingai
Aukojo liepsnoj degindams šventoj.

Delto nun jaučiai, vos tiktai išgirsta,
Kad apie naują tiesą kas galvoja,
Tuoj kelia riksmą, baubia ir mauroja,

Nes Pitagoras jiems yr baisenybė...
Vargšai, bejiegiai prieš tiesos galybę,
Akis užmerkę, jie tik dreba, širsta...

9. XII. I9

HOMERO VAIKUČIAI.

(Iš Kondratavičiaus).

Dieve, kaip bloga gyvent poetai
Šioj nedėkingoj žemės planetoj!
Vargšas kiekvieną myli be saiko,
Širdžiai širdyse visješko rimo,
O jį gudruoliai laiko per paiką,
Kiekvienas rengia jam apgavimą.
Mat, jį apmonyt gal kuolengviausiai —
Mes atviruoliai—jie slėpt pypratę,
Taigi užmerkkim akis pilniausiai,
Tarytum nieko mes ir nematę.
Te draug's, merguže apgaudinėja,
Te kritik's kaltin', kur kaltės nėra,
Turime aklą mes pranokėją,
Akli tat bukim vardan Homero.

VENGRŲ BAJORAS

(Iš Petöfi'o)

Kyb' ant sienos surudijęs
Mano bočių kalavijas,
Ant jo tinklą spendžia voras,
Bet tai niekis—aš bajoras...

Mėgiu užti pas kaimyną,
Darbas upą man gadina...
Ką gi veiks mužikas doras?
Aš ne kumetis,—bajoras!..

Tu, varguoli prakaituoki,
Mane ukyje vaduoki...
Jodinėt — tai mano noras,
Nes aš tikrasai bajoras...

Ar baigiau aš mokslo skyrių?!..
O man kam but mokslavyriu?!..
Raštija—niekai tavoras,
Te ją šimts!... Juk aš bajoras...

Vieną moku tik dalyką
Papietaut gardžiai uždyką,
Ir išmaut stiklų tris poras,
Tam ašai juk ir bajoras..

Valdžia man skriaudos nedaro,
Noriu — išnuomuoju dvarą,
Tik skolų, oi pundas storas!...
Bet koks jų netur bajoras?!..

Jei tėvynę Dievas tvoja,
Tegu burai atgailoja.
Po griausmų geresnis oras...
O man kas?!.. Juk aš bajoras...

O kad jau prie Dievo rumų
Nuskrisiu tarp pypkės dumų,
Mane sveikins dvasių choras,
Nes aš ir danguj... bajoras...

RAUDONŲ EILIŲ KALIKUI.

(Jovaru sekant)

Meldžiame, protą įgyk,
Juokų daugiau nedaryk,
Rašalo veltui neliek;
Mokslo pauostyk bent kiek,
Kuo buvai, tuo ir buvok,
Nosies augštyn nekilnok,
Nes, jai iškilus augštai,
Gali suklysti varnai,
Spėdami, kad tai baslys,
Ant jos nutupti bandys.
Na, o iš paukščių kvailių
Sveikas, lipike eilių,
Gali valandoj įkvėpimo
Prozaišką gaut p a t e p i m ą.

LAISVAMANIŲ RAUDA.

(Skiriama „Visuomenei“).

Tikros bėdos, tikras galas,—
Kur pažiuri—klerikalas!
Ilgajupiai, trumpašvarkiai,
Ima pert mums kailį smarkiai.

Nesuprantam, kas čia daros—
Kimb' į mus štai Valdemaras,
Tramdo musų „laisvą mintį“
„Laisvą klaidą“im' naikinti...

Temsta spalvos mus' raudonos,
Kliuvę kritikon Smetonos.
Ir Žalys nuo mus' pašlijo
Ir Kubilius jau „Viltyje“..

O tų laikraščių... baisybė:
Čia „Šaltinis“, ten Vienybė,
Ten „Draugija“ knygas peikia,
Čia prieš „Viltį“ ginties reikia.

Ak, koks skausmas širdyj kelias—
Štai Vaitkevičius, Šlapelis,
Kunigijos pavilioti,
Ima šventuosius teplioti...

Tikros bėdos, tikras galas:
Kur pažiuri—klerikalas;
Trumpašvarkiai, ilgajupiai...
Iš visur mus yr' apsupę...

Visi šaukia: reik darbuoties,
Ne raudonumu didžiuoties;
Lauk šalin kraštutinumas!
O kas kaltas? Druskius, Tumas...

Ot seniau, tai bent gadynė—
Droži drąsiai—nieks negynė—
Apie „kraugerius“ ir „dėles“
Ir tolygias pasakėles...

Visi klauso išsižioję,
Pabaigei—delnais tau ploja...
Ir užkąsti meiliai prašo,
Ir partijon prisirašo...

O dabartės— tikras galas,
Kur pažiuri—klerikalas...
Laisvą klaidą, laisvą mintį
Visi ima tuoj naikinti.

KLERIKALŲ RAUDA.

(Skiriama „Vadovui“).

Tikros bėdos, tikras galas,
Kur pažiuri— radikalas!...
Nesuskaitomos jų rušįs—
Tas „bedievis“, tas „bedušis“!...

Ir iš kur jų tiek priviso
Po Tėvynę musų visą!?
Per aklumą savo paiką
Nieko šventu jie neblaiko...

Štai „Laisva Mintis“ prapliupo
Zaunijimais Jono Sliupo,
Va „pirmeivis“ Avižonis
Iš beždžionių išved' žmones...

Sventmikiai, Aleksos, Šliakiai
Niekin kunigus apjakę,
Ir Bažnyčios nesibijo.
Skelbia laisvės karaliją...

Tikros bėdos, tikras galas,—
Kur pažiuri—radikalas—
Vis inirtę, pasiputę...
Kaip čia veikti? kaip čia buti?...

DAINIAUS PATARIMAS.

(Skiriamas visiems).

Klerikalai, radikalai,
Na, kokiai gi jųs čia balai
Niekus kliegat, niekus rašot
Ir kits kitą šmeižiat, pešat?!...

Užuot tų bergždžių peštynių
Eikit *su vargu imtynių*,
Laimės platinkite sritį,
Bukit dori ir mokyti.

Ei, „pirmeiviai“, „klerikalai“,
Gražųs jusų idealai,
Tik nelaimė, vis da liekti—
Jie abiejų nepasiekti...

Tatai skubinkit lig grabo
Visi vykdint *labą*, *labą*,—
Ir užuot kits kitą svilint,—
Mokslan, *mokslan* įsigilint.

PARODIJOS.

ANT PARNASO.

(Dekadentiškai-megalomaniškai-bombastiškas viršhimnas).

Visiems musų dekadentams dainiams skiria

Autorius.

O muzos, atsibuskit,
Ar girdit?
Ant Parnaso šventos vietos,
jusų „garbinyčios"
sutupė pelėdos
ir šaukia
vidur nakties
ant prapulties,
hu! huuuu!
hu! huuuu!
O jų sėbrai
šikšnosparniai
padeda joms kaukti!
vidur nakties:
hi! hiiii!

ant prapulties
hi! hiiii!
Ir eina tas garsas
per žalias pievas,
per tamsias girias...
Tai išgirdęs
pilnas džiaugsmo
kipšiuks iš pakrumės
negal tverti,
ima juokties:
cha! cha! cha!
cha! cha! cha!
Nebėra poėzijos,
nebėra dievų kalbos,
nebėr ritmo,
nebėr rimo,
nei jokių taisyklių!
Logika šalin!
Protas lauk!
Įkvepimas tfu!
Tegyvuoj anarchija
Vivat grafomanija!
Ant Homero rimtumo
spjauk!
Šillero gilumo
nemėgk!
Mickevičiaus aiškumo
bijok !
Puškino lengvumą
atmesk!
Dekadentus sekk!
Hašišo ragauk,
Popierio nesigailėk,
Rašalą liek!
Kitus šmeižk,
save kelk
į padanges!
Sviet's išvydęs

jog tu didis,
kniubščias puls,
ir sušuks:
Genijau, nors tu plikas,
še tau vainikas!
Užsidėk jį ant galvos,
dainiau Lietuvos!
Tu tautos garbė,
tu musų žvaigždė!
Kol numirsi,
    gyvuok!
Kol nenutilsi,
    dainuok!
Kol nepailsi,
    brėžk!
Paskui ant smuiko
    griežk!
Tau pritars visa tauta
ir pati gamta.

Choras (pelėdų, šikšnosparnių, velniukų)

Hu! huuuu!
hi! hiiii!
cha! cha! cha!
Genijus poetas,
tautai žadėtas,
Ura! uraaa!..

Muzos (pasirodo nustebusios)

Kas čia daros?
Iškur triukšmas
Šitas pragarinis?!

Kipšiuks iš pakrumės.

Dovanokit, panytėlės,
tai aš kipšiuks iš pakrumės
buvau iš džiaugsmo pašokęs,

išgirdęs pelėdas giedant
nabagei poezijai
„pagrabinį" maršą;
truputėlį užsimiršęs,
ėmiau juoktiės ir kvatoti
cha, cha, cha,
cha, cha, cha!
galop pridūriau ura!

Choras mūzų (rimtai ir griaudingai)

Nuo dekadentų grafomanų pasikėsinimo
apsaugok poeziją, Viešpatie!
Nuo jų iškraipyto dailės supratimo
išgelbėk poeziją, Viešpatie!
Nuo jų apjakusio bjaurume grožėsjieškojimo
apsaugok poeziją, Viešpatie!
Nuo jų megalomaniško dailės įstatų niekinimo
apsaugok poeziją, Viešpatie!
Nuo beprotiško poezijos ir prozos sulyginimo
išgelbėk poeziją, Viešpatie!..

PRANAŠAS.

Man atsivėrė pranašo akįs.
Žemė, pelėsiai, vilkas ar tekis...
Užia ir dunda nežinia kas...
Kipše, kam plunksna gundai rankas?

Man atsivėrė pranašo ausįs:
Kriuksmo, žviegimo gan prisiklausęs,
Drimbu į karstą, žiuriu--dangus!..
Sarge Sparnuotas, kas gi čia bus?..

Gi štai man Saulė dainą dainuoja,
Mėnuo pritardams jai trimituoja,
Mano aidiją garbin' kartu...
Gulbe Baltoji, klektelk ir tu!..

Man atsivėrė pranašo lupos:
Žodžiai tik bįra stambųs kaip pupos.
Klausos jų uolos, Gandas patsai...
Muza Olimpo, ko tu šypsai?

PASAKA.

Patvory puikiai išdygo
Dygialapė dilgynaitė,
Žemės grožė ankstyboji.

Ko bereik, begu veik,
Sveikinu,
Savo mielą džiugesį
Aš visais pašaliais
Skelbdinu,
Tuščią garbę sotinu...

Leisiu, skleisiu gudrius menus,
Šiaudų kulį uždegsiu...
Busiu vaidila ir magas...
Ot garbės kad prilaksiu!..

Dilgynaitė paugėjo...
Palei tvorą čiukė gužias,
Liekna žemę knisinėja...

Man ranka ši ir ta
Tiesiasi
Garbės laurų trokšdama,
Kritika tik pikta
Šiepiasi
Tiesos dalgiu kirsdama...

Anksti rytą rasos drito...
Kur dilgynė? Stiebas viens...
Žali lapai čiukei teko...
Ar čia juokties? Ar čia verkt?

Dilgynėle, duronėle,
Kodėl dygųs, tavo lapai?..
Butum tapus vainiku...

JAUNAS MAGAS.

Jaunas magas plunksną kramto,
Vilgo baltu rašalu...
Kam čia darbas, kad nelieka
Žymės jokios jo raštų?...

Jaunas magas skub' kandyklon,
Skrieja virpančiais sparnais:
Metas jau išmest burnelę...
Kam tu, muza, pamigai!...

Jaunas magas linksmas veržias
Į atadaras duris...
Nu gadyne! Nu gi dainos--
Idioto knrinys.

Jaunas magas silpsta, svaigsta,
Gaudo saulės zuikelius...
Žalias kipšas smilko plunksną,
Žalius muzos veidelius...

AUKA

(Skiriama „Idioto“ autoriui).

Jausmas gaurotas medžioti išgurino,
Šovė jis snargliu į skriejančias smagenis..
Ak, kodel nėra čia baltojo murino,
Jis butu jas susikrovęs į nagines...

Bet ir tas šaudymas--aidas senoviškas,
Jis nebetinka kurybai naujausiajai...
Aitvare, šaukim į dausas naujoviškas,
Ten mes sukursime laužą augščiausiąjį.

Ant ugnies aukuro smagenis dėsime,
Išlaisvos žvangalu mes sukvatosime,
Čirškinsim, spirginsim jas ir klekėsime,
Naujajai Saulei mes auką aukosime.

Mat, seni dainiai, prabirbę išmanymą,
Audė poeziją šaltą ir protišką,
Magai, mes chaose radom išganymą...
Taigi valio aidija idiotiška!..

ANATEMA.

Augšti kalnai —
Mano broliai;
Kietos uolos —
Mano sesės
Ilgesėlis man draugužis,
Balta Gulbė man meilužė
Jiems aš giedu
Dainas audžiu,
Juos aš, jie mane supranta.
Miestai, kaimai, rumai, lušnos,
Jų gyventojai, vargai
Meilė, ašaros, džiausgmai,
Jų siekimai, idealai
Ir didvyriški darbai
Kovos, priešai,--visa tai
Vien retėžiai mano dvasiai,
Laisvės Gando nešėjėlei,
Ilgesėlio megėjėlei...
Jie ir aš--tai priešu du,
Niekados nebus kartu:
Naujas grožis jiems--niekai,
Naujos dainos--žvangalai.
Dausos - mano karalija,
Iš ten plaukia man aidija...
O čia kas? Vien tematai:
Kraujas, ašaros, purvai!..
Tat prakeikiu tave, žeme,
Tu supuvus negyva
Su lavonu, su savuoju --
Dvokiančiaja žmonija...
Ak, aš spjaučiau, kad galėčiau!..
Jei tiek seilės beturėčiau,
Žeme, aš kęsti tavęs negaliu jau ilgiau,

Tat sprogsiu bomba ir milionais skeveldrų
Nušluosiu visą žmoniją,
Uždegsiu didžiausiąjį laužą,
Jo liepsnos pasaulį nušvies,
Parodys, išves naują grožį
Aidijų, poemų, dainų.
Aš jų naujas vaidila
Aš aidijų Viešpats...
Savo apsvaigusiu apjakimu
Nešu jums išganymo aušrą...
Tat, broliai apvilti, ir sesės
Už jus aš geriu nuodų taurę...
Nes aš gėlos gerėjėlis...
O išgėręs į jures, į jures
Mesiu taurę kad nieks jos
Nesuras, nesuras...

VILKOLAKIO DAINA[1].

(Giedama kaip „Bijunėlis žalias“.

Vilkolakis „užia,“ Vilkolakis „linksmas“,
Vilkolaky triukšmas tęsias
Per visą naktelę.

Vilkolakis dirba, Vilkolakis „kuria“
Naujas dainas, naują dailę
Ir... „raudoną gaidį.“

Vilkolaky skaito, naujus „žodžius“ taria
Kirša, Sruoga ir Galaunė
Ir net patsai Tumas.

Vilkolaky nėra jokio „fanatizmo“
Jame jungias Smailsas, Lidin's
Ir Dubenieckienė.

Vilkolakio scenoj eina „Navachuna“
Su dainomis, šokiais, juokais
Ispanišku budu.

Vilkolaky rasi net „Juodą su baltu“
Ir „keturių burtininkų
Magingąjį veikslą.“

Kam to but' da maža, gaus ten pamatyti
„Mesopotamijos kiną“
Ir „galvažudvbes.“

---

[1]) Sustatyta iš oficialių Vilkolakio skelbimų „Lietuvoj“ (sk. 241, 245, 252, 258, 260... n-rius 1919 m. 2, 8—1920 m., o taipgi „Vėjos“ 1 n-rį).

O jei koks paniura tuo nepalinksmėtu'
Vilkolakio ras „kandykloj"
Snapso ir šampano.

Koniakas, šampanas liudnumą nuvaro;
Jo dėka „be Mecenatų"
Vilkolakis užia...

Vilkolakis linksmas, Vilkolakis pilnas
Naujos dailės ir „poezės"
Ir valdžios atstovų.

Vilkolakis meilus, „švelniems žygiams" skirtas,
"Grakštaus rymasčio" mėgėjams
Visad atdarytas.

Lietuva laiminga, turi kuo bedžiaugties:
Turi „magų" ir „vaidilų"
Vilkolakio rumuos'

O tu Kauno valdžia, o tu kietaširde,
Tu neleidi Vilkolakiui
Po dvylikai užti!..

SAKMĖS.

KURMIS IR SLIEKAS.

(Sakmė paaugusiems vaikams).

Pavasaryj žmogeliui kasant griovį,
Su grumstu išmestas oran ir sliekas tapo.
Nabagas padryksojęs kiek be kvapo.
Į kurmarausą artimą vos gyvas įsibrovė.
—Na, kas tau yr, kaimynai—klausia Kurmis Slieko—
Ką beveiki? Kaip klojas? Kas g rdėti?
—Ai, bloga, kurmužėl, vos, vos galiu krutėti,
Kad dar bent kiek, but iš manęs gal ir visai
neblikę nieko...
—Na kasgi atsitiko—medžiams apsakyki:...
—Neįtikėsi, brol,—stebuklas - paklausyki:
Guliu ašai paėdęs žemėje drėgnoje,
Gėriuos pavasariu. Visur tyla, ramybė,..
Tik džiagt susyk— ir kaž-kokioj šviesoje,
Pasijutau bėsąs—o prieš mane baisybė
Didumo neapsakomo iš kaž-kur atsirado;
Visai nepanašus į mane nei į sveiką...
Žiuriu—tai jis su kaž-kuo žemę draiko.
O viršuj jo galvos

Iš neapsakomai plačios mėlynumos
Ugninis skritulys, kai ims žerėt, spindėti,
Tai, kad žinotumei, iš baimės ėmiau džiuti
Ir išbuvau minutę net be žado.
Tik laimė, kad į Tamstos įsirausiau butą...
Tai mat, kaip kartais galima gyvybė palydėti!..

Išklausęs svečio Kurmis pasiputo
Ir tarė: sveikas tauški niekus!
Tikėti žodžiams pasakų tokių
Reiktu kvailam čia buti,
Nebeturėt nei proto nei akių
Ir panėšėt į minkštagalvius sliekus...
Dalyks čia aiškus; sveikas buvai papietavęs,
Užsnudęs ir sapnus sapnavęs...

Neįstabu tatai,
Kad paregėt gavai.
Kaž kokius spindulius „nežemiškos“ šviesybės...
Tas viskas, brolau, kilst' iš sapno ir kvailybės...
Aš nesakau pas jus... rast galima ir kurmiai
silpnaprōčiai,
Kurie skelb pasakas, kad yr kokie ten „žmonės“
Ir „mėlynas dangus“, jame „ugnis saulinė“...
Taip pliaukšti jie papratę,
Nors viso to nei viens iš jų nėr matę.
Tat remdamasi dėsniais kritikos, dvėjonės,
Aš visa atmetu, kas kvailin tamsią minią
Ir josios prietarais paikais juokiuosi sočiai.
Nes aš tiktai tikiu, ką mano akįs mato,
Ką uoslė užuodžiu, ką dantimis pagaunu,
Ar kojomis išrausiu bei ištraunu,
Arba galop ką snukis mano knisdamas pakrato...
Nes tuomet aš tikrai žinau,
Kad tiesą suradau...
O kas virš žemės yr. na, kam man reik žinoti?
Gana jau to, kad aš ir žmona mano soti...
Taip Kurmis Sliekui aiškino. kalbėjo,
Protavimais gudriais ilgai išrodinėjo,

Kad nėsą nei dangaus,
Nei saulės žėrinčios, nei „milžino-žmogaus."
Mat jis „pirmeivių" kurmių kuopon priderėjo.
Todėl ir gyrėsi viešai:
Esu, girdi „bežmogis" jau visai —
Nuolat knisuos pirmyn, seku naujas idėjas"...
Taip dar ilgai gal Kurmis but kalbėjęs...
Bet štai pusiau šnekos,
Tik džiagt iš augštumos—
Ir bematai pažino musų kurmis tiesą,
Išvydęs savomis akutėm's saulės šviesą.
Tik bėda—pervėlai—
Visi jo „moksliški" protavimai, juokai
Čia pasirodė blogi,
Nes „milžinas"-kasėjas,
Per nieką, matomai, laikąs „naujas" idėjas,
Su lopeta užplumpino filosofą, „bežmogį"...

* * *

Skaitytojau! sakmėn ton nėr kas bepridėti,
Nebent vien tai,
Jog kurmiškai
Nepridera galvoti nei plepėti...

BATUKAS IR KOJA [1])

(Kynų sakmė)

Na, ko tie sakmininkai nepriepasakoja,
Girdi, kadaisiai sen's batuk's vienos gražuolės
Smarkiai kaž kodel buvęs užsipuolęs
Savosios ponios niekint koją:
—Na, kogi tu verta
Tikra neužauga, menkutė, netvirta!..
Kitų žmonių, o ypač vyrų—tai bent kojos!
Jos ir be batų puikiai laikos—
Normalės, gražios, drutos, sveikos,
Todel ir moteris yra jų garbintojos...
O tu visai kruvon kaip buožė sutraukta,
Lyg koks džiovintas grybas suraukta,
Nei sunkiai dirbt, nei greitai bėgt, nei toli eit pėsčiam.
Tu netinki niekam.
Man, tiesą sakant, šlykštu tave net matyti
Ir gėdo savyje laikyti.
Išgirdus tai gražuolės koja
Atsakymą batukui šitokį ištvojo:
—Velyk, paliautum, batpalaiki senas,
Niekus plepėjęs!...
Argi ne pats tiek metų mano tu buvai engėjas?
Argi ne tavo velniškas spaudimo menas
Neleido man nei augti nei plėtoties nei stiprėti
Ir į nevaržomas laisvas merginų kojas panešėti?
Batuks nerasdamas į tai ką atsakyti,
Susiraukė ir ėmė vargšę koją dar labiau varžyti.

* * *

Jei varžo ką labai, tai skauda jam ir sopa,
Deja, nepaiso to nei Kynai nei Europa.

20. X. 17.

---

[1]) Kynuose yra madoj mažos merginų kojos. Todel tam tikrais mažais batukais nuo mažų dienų varžoma mergyčių kojos, kad neaugtu.

VARLĖS POLITIKĖS.

Sakmė.

Skiriama naujai Vilniaus lenkų įstaigai „Klub Narodowy".

Bajorpalaikių baloj Plynėj,
Laisvų varlių laisvoj tėvynėj,
Prieš šimtą metų vieną gražią dieną
    Nekviestas svečias apsilankė:
    Tai buvo Gandras Ilgakojis,
Kaip žinote, labai mėgstąs varlieną.
Nuo laiko to varlių valstybę savaraukę
Ištiko didelis pavojus:
Nei teisių, vargšės, nei ramumo neturėjo;
Joms del gyvybės nuolatos drebėt reikėjo
Nes budavo, vos užsigeis kuri ar pievoj pastrakčioti,
Ar kvaktelt balos vandeny šiltam',
Žiurėk—ir beveriąs jau Gandras savo žiotį,
    Tik kapt ir povisam,--
    Lyg butu jis varlių valdonas.
Ir kas pikčiau, nežiur' nei amžiaus šitas nevidonas:
    Taip seną gudragalvę kaip ir kvailę jauną,
    Kurią tiktai pagauna,
Tuoj bematai be teismo ir prarija
Ir taip kasdien naikina laisvąją varliją.
    Kas buvo bedaryt? Niekam juk nemalonus galas...
    Tat vargšės keikdamos likimą, Gandrą, Dievą,
    Ėmė repečkinti iš savo balos
Į Vytautiškių artimąją pievą.
Jos rado čia visokių maistui kirmėliukių,
Rasos irgi kiek nori geria ir net nusiprausia;
Tylu, ramu tarp žydinčių gėliukių,
Kaimynai kurmiai sau ramiai žemelę rausia,
O Vytautiškių piemenis ir Gandrą net nuvaiko;

Tatai nenuostabu, jog po kiek laiko
Nusipenėjusios mus' varlės ėmė eit drutyn
Ir nosį kelt augštyn.
O kuomet joms pavyko pernai sužinoti,
Kad Vakarų Šaulys,
Pašovęs Plynėj Gandrą priešą jų besotį
Ir net padėti varlėms dar noris
Steigt laisvą Plynėj karaliją,—
Tuomet ir Vytautiškių garbiąją varliją
Pagavo svaigulys—
Ir visos įvairiais balsais nagi kvaksėti:
—Ura, ura, mus' nepriklausomybė!
Da nepražuvo garbinga varlybė!
Ką Vytautiškiai mums!... Nenorim jų žinoti!..
Šalin su jais!. Ši pieva mus', ji tur ir priderėti
Garsiai Bajorpalaikių Plynei,
Visų varlių bendrai brangiai tėvynei!...
Išgirdus tai varlių valdonė Mikė Kvakė,—
—Cit, liaukitės, pasakė,—
Del to kad buvo daug pas mus kvaksėjimo,tvarkos gi maž.
Nuo Gandro daug žalos prytyrė mus' valstybė.
Tatai kam geistina atgauti nepriklausomybė,
Išpildykit, ką jums patarsiu aš:
Po savaitės atsiųskit visos srovės
Ties Velėna seiman savas atstovės;
Ten mes apsvarstę klausimą bendrai,
Paskelbsime viešai politiškąjį savo postulatą,—
Tegu Europa mato,
Kad Vytautiškių varlės moka vest politiką rimtai!..
Patiko Kvakės patarimas:
—Ura visuotinas varlių susirinkimas!...
Ura mus' Mikė!...
Taip varlės reikšdamos džiaugsmingą upą klykė.
Ir paskirtu laiku įvyko ištikrųjų
Ties Velėna didysis seimas jųjų.
Atvyko čion varlių net dvidešimts dvi pori
Pačių didžgalvių.. Ką ir besakyti—
Gražus burelis, kaip sau nori,

Ir buvo gi ko paklausyti,
Juoba kad kakarinių, žinoma, nesigailėta,
Daug ko ten prikvaksėta—
Apie varlių pasaulyje daugybę,
Jų praeitos kulturos prakilnybę,
Ir busimąją varlijos galybę...
O draug ant Vytautiškių plusta baisiai,
Kad jie varlių kvaksėjimo nemėgia,
Kad jie jas sunenybėmis prislėgę,
Kad varlėms jie nepripažįsta teisių,
Jos gi esą šios pievos amžinos pilietės,
Ir paminės ilgai kas laisvę jų bus varžęs bei palietęs..
Kuomet mus' seimininkės taip liežuviais mala,
Jų pirmininkė Mikė Kvakė,
Norėdama prieiti seimo galą
Pasiulydama rezuliuciją prabilus šiaip pasakė:
— Pilietės,
Matau jog karštos esate plynietės
Ir guldate galvas už garbę Plynės,
Visų varlių, bendros brangios tėvynės...
Tečiau iš to, ką čia kalbėtojos išdėjo,
Manau, gana dalykas paaiškėjo,
Tatai užuot toliau berieties,
Ar nesutiktumėt, pilietės,
Primti šitokį mus' seimo nutarimą:
—Mes Vytautiškių varlės, be srovių skirtumo,
Vardan vien įgimto mums varliškumo,
Kaipo sudarančios nemažą dalį,
Didžios Bajorpalaikių varlijos,
Kaip stengėmės ligšiol, taip stengsimės kiek kuri gali
Laikyti ir toliau Bajorpalaikių Plynę
Bendra visų varlių tėvyne,
Ir eisime išviena ginti jos.
O vytautiškių kurmių nėr ko mums žiurėti:
Ar nori ar nenor', jie turi priderėti,
Savyvaldos teise plačiajai mus' valstijai
Ir visada paklusnųs but varlijai.
Tam tikslui turim įsisteigt

Ties Velėną „Varlinį Klubą"
Ir energingai santarvėje veikt,
Darban traukt aliai vieną varlę, kad ir aklą, šlubą...
Ar priimat šią rezulucija, pilietės?
—Pri, prilsušuko varlės,—Klubas steigt, steigt, steigt!
Taip šaukdamos aplinkui pirmininkę Mikę spietės
Ją įgaliodamos, už jas nemokančias tepasirašo:
Ši meiliai pildo tai, ko seimininkės prašo
Ir greit su kairia pryšakine koja
Ant lapo uogenojo
Dailiai šiuos žodžius brėžia varliškai:
— Kad Vytautiškių varlės, kaip čia stovi,
Ir kiekviena skyrium ir poromis po dvi atstovi
Balsavo taip ir sakė
Ir buvo proto sveiko tvirto,
Tai liudiju ašai,
Šio seimo pirmininkė Mikė Kvakė.
Rašiau ties Velėna šįmet gegužio dvidešimt ketvirto
Vardan varlių, kurių ten buvo dvidešimts dvi pori...

Netikeliau, jei tuo tikėt nenori,
Ar priešinies šiai rezoliucijai pasauliui paskelbtai,
Tai imk bent „Biuletyn Wilenski" [1]) arba „Kraj"[2]),
Juodu lyg titnagas išskels tau aiškią šviesą
Ir įsitikrinsi, jog aš rašiau ne sakmę čia, bet gryną tiesą.

7. VIII. 17.

---

[1]) № 5, 1917.
[2]) № 173 str. „O połączenie Polski i Litwy"

DU GAIDŽIU.

(Sekant A. Lachu).

Dažnai tai šis tai tas teiraujausi ir klausia:
Kaip žemėj šioje pragyvent ilgiausiai?
Į klausimą šį pigu atsakyti,—
Meldžiu tam tikslui kad ir pasakos šios mano paklausyti.

* * *

Vienoj pily ant pat augščiausio bokšto stogo
Nuo seno buvo įtaisytas iš skardies gaidukas.
Jis vėjo pučiamas tai šen tai ten aplinkui sukos.
Tame be abejo nebuvo nieko bloga,
Bet sykį savo skardine akim pamatė jis,
    Jog atšlaime žemai
    Bevaikščiojo jo brolis, gyvasai gaidys
    Ir gieda sau rimtai.
—Na, meldžiamasis, pasakyki,
Ko tu tenai dabar taip šauki, klyki?
Paklausė žingeidžiai gaidelis mus' bokštinis.
—Aš giedrą pranašauju šeimininkams.
- O kam gi naktį praeitą tu nemiegojai
Ir savo kukarieku vis giedojai,
Nelyginant kaip dvaro panaktinis?
—Tuomet, brolau, jei nori tai žinoti,
Vidurnaktį skelbiau aš darbininkams...
Čia musų skardinukas kaip pagaus kvatoti:
    —Kiki kiki, kaka kaka,—
Na, tai čia juokų pasaka,
Man rodos, tokeles išgirdęs tokias,
Net bokštas tavimi broluži, juokias...

Galop aprimęs kiek gaidelio gyvojo jis klausia:
—O kiek, mulkut, esi tu metų pragyvenęs?
—Jau antrą pusmetį varau— atsakė jam gaiduk's.
—Na, tai už savaitės, brolyt, matysi, galvą tau nusuks.
O aš tai bent.. na, pažiurėk,
Jau trečią šimtmetį baigiu ir neesmi pasenęs,
Mažiausia pragyvensiu dar ir antra tiek...
— O kaip gi, brolužėl, tu sugebėjai
Taip ilgus amžius sveikas beišlikti?
—Kaip?! Ogi tuo, kad vietoj šaukti, klykti,
Kaip jųs, nenuoramos, giedrų, aušrų skelbėjai,
Aš nuo pradžios viršunėj bokšto sau ramiai
tylėdamas laikiausi
Ir kur tik putė vėjas, ten ir ašai sukiausi...

3.VIII. 17.

KIAULĖ IR ASILAS.

(Sekant Lachu).

Pačiam viduđieny prie pilno vandens lovio,
Banda iš ganiavos pargrįžus susirinko:
Arkliai gerkles pridulkintas sau vilgė, plovė,
Avelės retkarčiais viena kita subliovė,
Apsukrųs paršai nuo kaitros į patvorį nuslinko
Ir knisinėdami paunksnėj guolį taisė
Ir net šunies nepaisė,
Kuris budoj, pajutęs blusą kinkoj
Mokino dantimis šią įkyruolę: "Bestija, nekandžiok,
Ir man po plaukus svetimus nelandžiok"!..
Nubaudęs šitaip kaltininkę, musę gaudė
Ir ją gardžiai prarijęs, snaudė.
Ir viskas butu buvę kaip kasdiena,
Tik štai, kuomet visi galvijai pokaitos sugulo
Iš kiaulių viena,
Augštyn pakėlus savo snukį,
Matyt galvoj netekusi, nabagė, šulo
Viešai pradėjo girties, pasakoti
Ir giminystę savo išvadžioti,
Kad jos kilmė -- pati augščiausia,
Kad ji tiesiog yr tolima anukė
Paties Jo Didenybės Dramblio galingiausio...
Toki šneka sukėlė visą bandą
Ir ginčams, triukšmui galo nesiranda.
O kad nuo kiemo nepertoli girios buta,
Tatai nuo gando šio ir čia viskas sujudo ir sukruto,
Nežino, kas manyt apie šią naują garsenybę
Ir kiaulišką augštybę.
Mat taip toji žinia nustebino žvėriją,
Kad savo nuomonę kiekviens išreikšti pirmas prisibijo...

Tuotarpu žinoma gudruolė lapė, pilna takto,
Nagi sau galvą sukt, kaip čia tą išnaudojus faktą.
Tat apsimetus kiauliškos aristokratijos gerbėja
Pasveikinti garsiosios čiukės,
Dramblio anukės,
        Pirma skubiai iš girios ėjo.
Matydami tai net iš žverių šis bei tas,
Patrauktas pavyzdžiu lapulės,
Jau buvo paskui jąją beeinąs
        Iš uksmingos girutės.
Bet visą šitą žvėrių seimą
Pertraukė asilas, pargrįžęs iš maluno,
Jisai pažvelgęs į atšlaimą
Tuojau paklausė Ciuliaką begulintį budelėj:
    —Nagi, po šimts perkunų,
        Kas ir delko tokį čia lermą kelia?
Šuo Ilgaausiui viską nuo pradžios dailiai išlojo.
Bet šis paklausęs kiek, daug negalvojo,
        Tiktai galvijams keturkojams,
        Aristokratės čiukės garbintojams,
Pamoklą šiokį trumpai ištvojo:
—Kiek mano asilo galva suprast įstengia,
Giliai reikėtu atsimint visai žvėrijai:
        Garbė tegalima darbais garsiais pelnyti,
        O ne iš protėvių įgyti.
Tatai tebuk' sau mus' bandoj ir Dramblio artima anukė,
    Viena kilmė jos kiauliškumo neuždengia;
    Ji gali sau kaž kaip augštai bekelti savo snukį,
    Bet be garsių darbų ji liks visad, kuo buvo, kiaulė, čiukė.

DIEVAS IR ŽVAIGZDĖS

(Iš A. Wysockio)

Kada pasaulį Dievas tvėrė,
Jis pasišaukęs angelų pulkus
Prieš juos didžiulę saują deimantų pabėrė
Tarydamas: Meilučiai, siunčiu jus
„Į darbą dideliai man brangų —
„Tais deimantais skaisčiais papuoškit visą dangų,
„Tegu ten mano garbei žiba jie kas naktį
„Mirgėdami spalvų visokių milionu
„Ir spinduliais savais neduod' žmonėms apakti,
„Teprimen' jiems, kas yr dangaus tikruoju ponu...
Visi devyni angelų pulkai,
Lygiai iš lizdo paleisti arai,
Žvaigždelių tukstantimis nešini,
Akymirksny į pat dausas nušovė,
O Diev's į juos žiurėdams šaukt vis nepaliovė:
— Dar, dar augščiau, tarnai mano sparnuoti!...
— O, Viešpatie, kam taip augštai degt žvaigždes ragini?
O Viešpats jiems į tai liudnai atsakė:
— Gi tam, kad ponai, dvarų nebetekę,
Nebegalėtu žvaigždžių šių,
Tokių brangių, gražių
Anei pasiekt, nei Banke užstatyt, nei vokiečiui parduoti!...

TURINYS.

Ašaros juokuose.

Parodijos.

Sakmės.